

Granskning av statsminister Stefan Löfvens brist på agerande i Europeiska rådet

Den 20 oktober 2021 samrådde statsminister Stefan Löfven (S) med EU-nämnden inför Europeiska rådets möte den 21-22 oktober 2021. En av de punkter som förbereddes handlade om energipriser, en punkt som föranletts av de höga energipriserna runt om i Europa som är en följd av ett energiunderskott. I samband med denna punkt slog en majoritet i EU-nämnden fast att statsministern skulle ta till orda på det Europeiska rådet och *"argumentera för att svensk och europeisk kärnkraft ska klassas som en hållbar investering inom ramen för taxonomin"*.

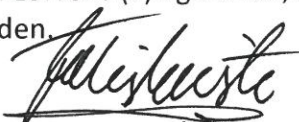
Direkt efter mötet sa statsministern till media (TT), citat: *"Nej, jag finner ingen idé att som svensk statsminister ta upp en fråga som ingen har på dagordningen"*. Och förde sedan ett resonemang om att han inte behöver följa EU-nämnden i det här fallet.

Det visade sig att statsministern hade fel. Frågan om mer ren el och en säker övergång till klimatneutralitet återfinns i slutsatserna från mötet. Av Europeiska rådets webbsida (2021-10-26) anges som en av de viktigaste resultaten från mötet var att kommissionen och rådet skyndsamt bör *"överväga åtgärder på medellång och lång sikt som ökar resiliensen hos EU:s energisystem och den inre marknaden för energi"*. Även taxonomin var i allra högsta grad uppe vid mötet. Tidigare har 10 medlemsländer skrivit brev till kommissionen och nu tog bland annat Nederländerna upp frågan om att kärnkraften måste klassas som en hållbar investering inom taxonomin.

Vid statsministerns återrapportering från Europeiska rådets möte (2021-10-26) uttalade statsminister Löfven uttryckligen att han valde att inte lyfta frågan om kärnkraften som hållbar. Därmed valde statsministern att helt bortse från det uttryckliga mandat som statsministern getts från EU-nämnden. Att markera sin ståndpunkt vid varje givet tillfälle och att Sveriges representanter är aktiva i förhandlingsarbetet är viktigt, inte minst i syfte att stå upp för svenska intressen. Den uppgiften är särskilt viktig när avgörande frågor som att trygga den europeiska, och därmed svenska, elförsörjningen diskuteras av Europas regeringschefer.

Enligt 7 kap. 14 § i riksdagsordningen ska regeringen rådgöra med EU-nämnden om hur förhandlingarna i Europeiska rådet ska föras. Konstitutionsutskottet har i tidigare granskningar kritiserat statsråd för att ha agerat i strid med EU-nämndens mandat och har framhållit betydelsen av att en ståndpunkt som har förankrats i EU-nämnden fullföljs fullt ut i rådet. Om regeringen bedömer att en avvikelse från nämndens ståndpunkt är nödvändig finns en möjlighet att söka förnyad kontakt med nämnden, vilket inte har skett i detta fall (jfr bet. 2015/16:KU20 s. 106 f.).

Med anledning av vad som anförts bör konstitutionsutskottet granska om statsminister Stefan Löfvens (S) agerande, eller snarare brist därav, står i strid med mandatet från EU-nämnden.

Tobias Billström (M), 2021-10-26

Konstitutionsutskottet

Ink 2021 -10- 2 6

Dnr 410-2021/22